

Posudek vedoucí práce na magisterskou diplomovou práci

Evy Zemanové:

**„Doma s Ivanou“
Přirozený porod jako narušení mocenského diskurzu: diskurzivní
analýza Příběhů pro Ivanu**

Předkládaná diplomová práce Evy Zemanové patří podle mého názoru celkově do kategorie výborných a jednoznačně přínosných. Jedná se o práci, která ve svém celku kombinuje vynikající prvky a průměrné aspekty, ale celkově je to práce velmi kvalitní, v některých aspektech až nadstandardní. Jako vedoucí práce se ve svém posudku zaměřím zejména na silné, pozitivní a pro čtenáře a komisi ne nutně viditelné aspekty práce a kritiku a polemiku přenechám oponentovi/oponentce práce.

Zvolené téma práce, se kterým přišla sama diplomantka, považuji za výtečné a inspirativní, i když se mu v poslední době v českém kontextu věnovalo či věnuje hned několik studentských prací a akademických studií. Jeho zviditelnění a výborné metodologické zpracování v podání Evy Zemanové podle mého názoru představuje největší přínos celé práce, zdrojový materiál a jeho analýzu pak považuji za přímo originální. Autorka si dokázala najít neprobádané místo v české sociologii porodu a porodnictví a odhaluje tak originální přístup k jinak již poměrně probádaným a popsáným tématům institucionální kontroly a mocenských vztahů v lékařském diskurzu a prostředí autoritativního vědění a historii porodnictví. Hned na úvod je také třeba vyzdvihnout a ocenit rozsah zdrojového materiálu, jež je představen v přílohách práce, který obsahoval téměř 800 individuálních *Příběhů pro Ivanu*, jež autorka pročetla, roztřídila a okódovala. Nejde však samozřejmě o kvantitu, nýbrž o kvalitu obsahu a přístupů a přínos oboru a ve všech těchto aspektech předkládaná práce bez problémů obstojí.

Jedná se o práci velmi solidní a dobře připravenou, která se vyznačuje jasnou a konsistentní strukturou; vhodně zvolenými a přehledně představenými výzkumnými otázkami a hlavními argumenty; adekvátně a v určitých aspektech skvěle zpracovanou teoreticko-koncepční částí (a to jak s ohledem na práci s konceptem gender, tak s ohledem na představení historicko-společenského kontextu); vynikající empirickou částí, založenou na dobře zvládnuté metodologii diskurzivní analýzy, originálním výzkumu a důkladně zpracovanou genderovou analýzou. Výborné je též formální zpracování práce, jež se vyznačuje vysokou kulturou psaného projevu a argumentace, čistou a čtivou stylistikou, a pečlivou gramatickou i odkazovou úpravou. V práci se neobjevují

redundantní formulace, což svědčí o dobré struktuře textu a schopnosti autorky udržet jeho plynulost v rámci celé práce.

Po celou dobu výzkumu i samotného psaní pracovala autorka velmi iniciativně a samostatně. Její přístup k výzkumu i psaní práce, pracovní nasazení a celkové tempo práce je třeba ocenit jako příkladné a jednoznačně nadstandardní. Autorka pracovala velmi důkladně a svědomitě, vždy se snažila řídit kritickými komentáři a poctivě je zapracovat a v průběhu posledních měsíců neustálým přepisováním systematicky zlepšovala celkovou úroveň práce. Vzhledem k tomu, že komise a čtenářstvo vidí až finální produkt práce, jako vedoucí práce bych ráda zmínila a vyzdvihla také obrovský posun, kterým práce od svých počátků k odevzdanému výsledku prošla. Práce má podle mého názoru sice stále určité slabiny a nedostatky, zejména v přílišné angažovanosti a názorovosti autorky, jež prosvítá do textu a často končí určitou rozporuplností mezi argumentací autorky a jejím deklarovaným teoretickým východiskem, celkově jsou však analytické postřehy a závěry Evy Zemanové nevšední a přínosné.

V teoretické části autorka dokazuje svou erudici a orientaci v tématu a znalost domácí i zahraniční literatury. V této části práce bych chtěla vyzdvihnout zejména autorčino zpracování konceptu zkušenosti, jež je klíčový pro analytickou část práce. Svým pojetím zkušenosti jako konstrukt, který je utvářen vzájemnou interakcí s okolním prostředím a předchozím věděním, jež máme k dispozici, autorka v práci nabourává zažitě paradigmatu zkušenosti jako prožitku, který je mimo naši kontrolu. To jí umožňuje ptát se, prostřednictvím analýzy jednotlivých příběhů, „zda a jakým způsobem mohou ženy, které nevolí „tradiční“ porod ve zdravotnickém zařízení za doprovodu lékařského personálu, narušit dominantní medicínský diskurz porodu a všimnout si strategií, které ženy volí k demonstrování odcizení a odporu vůči standardizovaným lékařským postupům...“ (43). Cílem výzkumu je tedy „vysledovat nástroje a projevy, kterými ženy reprodukují a udržují stávající společenské a hierarchické uspořádání... a zároveň vysledovat a analyzovat kroky, kterými ženy vzdorují realitě, odporují zavedené moci v každodenním životě a zaznamenat, zda v tomto procesu rezistence dochází k transformaci identity a k proměnám ve vnímání sebe sama odvozených od proměn mocenských vztahů.“ (44) Odpovědi na tyto otázky, jež Eva Zemanová předkládá v analytické části práce, jsou výjimečně bystré a propracované.

Empirická část je podle mého názoru jednoznačně nejpřínosnější částí práce. Na rozdíl od mnohých diplomových prací, jež analyticky zůstávají daleko za svým potenciálem, se diplomantce podařilo velmi dobře vytěžit provedený výzkum. Nutným předpokladem pro to byla autorčina znalost metodologie, opět na velmi vysoké úrovni, a její schopnost provedení a následného využití metody diskurzivního kontračtení. Autorce se zároveň podle mého názoru výtečně podařilo integrovat do metodologické diskuse svou vlastní lokaci a pozicionalitu.

Jak je již řečeno výše, analytická část práce je podle mého názoru výborná. Rozdělení tématu a analýzy do dvou hlavních oblastí (způsoby vymezování se vůči

medicínskému diskurzu a způsoby proměny identity) vychází přímo z příběhů samotných a podporuje tak logickou argumentační strukturu textu. V rámci analytické části kladně hodnotím zejména autorčinu schopnost neustále se ve své analýze zpětně odkazovat k odborné literatuře a zasazovat své interpretace do teoretického rámce představeného na začátku práce. Jako nejzajímavější přínos práce osobně považuji celkový rozsah a genderovou hloubku analytické části, která je velmi čtivá a dává čtenářstvu téměř plasticky nahlédnout do zákoutí a dilemat rozhodovacích procesů a důležitých momentů spojených s porodem doma. Jako zcela originální a zásadní považuji zachycení, rozkrytí a následnou genderovou analýzu rozporuplného postavení Ivany v rámci jednotlivých příběhů, kdy je Ivana rodičkami na jedné straně vnímána jako alternativa k patriarchálně nastavenému medicínskému diskurzu, ale na straně druhé je rodičkami uznávána zejména pro své (údajné) „mužské“ vlastnosti a postoje.

Celkově tedy práci hodnotím jako vynikající. Podle mého názoru se jedná o originální a důkladně zpracovanou práci, která neobsahuje žádné zásadní nedostatky. **Práci jednoznačně doporučuji k obhajobě a jako výchozí známku pro obhajobu navrhuji známku výborně.**

8. září 2014

doc. Věra Sokolová, Ph.D., vedoucí práce